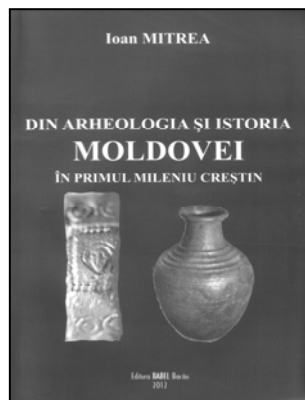

IOAN MITREA, *DIN ARHEOLOGIA ȘI ISTORIA MOLDOVEI ÎN PRIMUL MILENIU CREȘTIN*, EDITURA BABEL, BACĂU, 2012, 280 p.

Ar fi de prisos o încercare de prezentare în detaliu a autorului acestei cărți, dar este locul să reamintim că prof.dr. Ioan Mitrea reprezintă unul dintre cei mai buni cunoscători ai realităților arheologice și istorice specifice primului mileniu creștin din zonele est-carpătice ale României¹. Poate tocmai din acest motiv, o nouă apariție editorială semnată de profesorul Ioan Mitrea nu ar trebui să surprindă pe nimeni, ba din contră suntem convinși că va suscita interes în rândurile specialiștilor atrași de perioada cuprinsă între sfârșitul antichității și începuturile evului mediu.

În rândurile următoare nu facem decât să venim în întâmpinarea cercetătorilor, a profesorilor și a publicului larg prin realizarea unei scurte prezentări a lucrării profesorului Ioan Mitrea, cu speranța că unele aspecte, cunoscute sau mai puțin cunoscute, vor putea servi drept bază documentară pentru înțelegerea etapei cronologice analizată în paginile cărții.

Așa cum menționează încă din **Prefață** (p. 7-8), lucrarea conține mai multe studii și articole (16) care tratează o perioadă destul de îndelungată, cuprinsă între sec. II-XI. Deși cea mai mare parte a acestor contribuții au fost deja publicate în diverse reviste de specialitate, reunirea lor într-o formă unitară este justificată, mai ales acum, când cercetarea mileniului I p.Chr. cunoaște o anumită stagnare, în special pe segmentul investigațiilor arheologice.

Așa cum era și firesc, textele incluse în carte au fost ordonate în funcție de palierul cronologic la care se refereau. Din acest motiv, un

¹ Vezi spre exemplu lista lucrărilor și despre activitatea sa la Gh. Dumitroaia, **Dr. Ioan Mitrea la 70 de ani!**, în *MemAntiq*, XXIV, 2007, p. 7-16; D.-O. Boldur, **Profesorul dr. Ioan Mitrea la 70 de ani, în Zargidava**, VI, 2007, p. 5-30; L. E. Istina, **Prof.dr. Ioan Mitrea la 70 de ani, în Zargidava**, VII, 2008, p. 271-277; Dan Gh. Teodor, **Dr. Ioan Mitrea la 75 de ani, în Arheologia Moldovei**, XXXV, 2012, p. 384-385; D.O. Boldur, **Honorem unui slujitor al Muzei Clio. Prof.dr. Ioan Mitrea la 75 de ani, în Zargidava**, XI, 2012, p. 7-38; Livia Liliana Sibișteanu, **Profesorul dr. Ioan Mitrea la 75 de ani. Portret aniversar, în Carpica**, XLI, 2012, p. 29-54.

prim studiu are menirea de a-l familiariza pe cititor cu importanța **Cercetărilor arheologice ale Muzeului din Bacău privind epoca secolelor II-X**, pentru ca în continuare să poată fi consultate diverse contribuții referitoare la anumite etape ale intervalului temporal amintit.

La o analiză sumară, se poate observa și o grupare tematică a textelor semnate de profesorul Ioan Mitrea, în sensul că pot fi identificate subiecte care privesc civilizația dacilor liberi, sfârșitul culturii Sântana de Mureș și constituirea culturii Costișa-Botoșana-Hansca, dar au fost abordate și probleme etno-culturale sau aspecte legate de creștinism în perioada sec. V-VII din teritoriul aflat la răsărit de Carpați. Un loc important a fost rezervat prezentării într-o formă concisă a rezultatelor din câteva situri arheologice deosebite, cum sunt cele de la Izvoare-Bahna și Davideni, ilustrative pentru evoluția comunităților autohtone specifice sec. V-IX din spațiul aflat între Siret și lanțul carpatic. Deși cunoscute prin publicații monografice² și numeroase studii, considerăm util să punctăm pe scurt câteva detalii care privesc cele două așezări (p. 135-163; p. 217-232).

În cazul stațiunii de la Davideni, cercetările sistematice au pus în evidență continuitatea locuirii în intervalul sec. V-VIII, perioadă în care se manifestă influențe etnice de factură slavă, care au contribuit într-o anumită măsură la modificarea tabloului cultural al zonei de la răsărit de Carpați, dar care va continua să fie dominat de populația romanică autohtonă. Un alt amănunt care merită a fi reținut este cel privitor la mărturiile de factură creștină, bine evidențiate în așezarea amintită și discutate pe larg în alte studii din volumul pe care-l aducem în prim plan (p. 102-110; p. 111-118; p. 119-134).

În ceea ce privește așezarea de la Izvoare-Bahna, rezultatele cercetărilor arheologice au confirmat în mare măsură situația de la Davideni, în sensul că elementul autohton, romanic, a fost preponderent, chiar dacă au fost surprinse și mărturii ale populațiilor slave. Situația înregistrată la Izvoare-Bahna a oferit elemente importante pentru stabilirea unor etape evolutive ale vechilor comunități specifice celei de-a doua jumătăți a mileniului I p.Chr. Astfel, de la sfârșitul sec. VI p.Chr. și

² I. Mitrea, **Așezarea din secolele VI-IX de la Izvoare-Bahna. Realități arheologice și concluzii istorice**, BMA, IV, Piatra Neamț, 1998; idem, **Comunități sătești la est de Carpați în epoca migrațiilor. Așezarea de la Davideni din secolele V-VIII**, BMA, IX, Piatra Neamț, 2001.

prima parte a secolului următor se observă un anumit regres în ceea ce privește componenta materială a vieții, pentru ca de la sfârșitul sec. VII p.Chr. și începutul sec. VIII p.Chr. să putem observa o anumită „renaștere”, după cum afirma însăși autorul cercetărilor. Perioada sec. VIII-IX p.Chr. este una modificată radical față de cea anterioară, mai ales prin prisma reluării contactelor cu lumea bizantină.

Fără să abuzăm de spațiul editorial, ne oprim aici cu observațiile pe baza celor două așezări-etalon din zona vestică a Moldovei, pentru a continua cu unele detalii privitoare la lucrarea de față.

Deși este cunoscut că prof.dr. Ioan Mitrea a desfășurat o prolifică activitate arheologică mai ales în județele Bacău și Neamț, unele studii din acest volum privesc și alte regiuni ale teritoriului extra-carpatic (p. 196-206; p. 235-273). Relevant este articolul dedicat stațiunilor arheologice din microzona Budureasca (jud. Prahova) și importanța pe care acestea o prezintă pentru creionarea tabloului istoric de la jumătatea mileniului I, la fel ca și rezultatele cercetărilor efectuate în județul Vrancea, dar pentru un palier cronologic mai amplu, de la sec. IV până în sec. XI.

Deși acest volum semnat de profesorul Ioan Mitrea reia în mare măsură texte mai vechi sau mai recente, problemele surprinse de autor sunt încă de actualitate și, în mod cert, vor fi aduse noi contribuții³, care să confirme sau, de ce nu, să infirme unele dintre afirmațiile domniei sale. Suntem convinși că prin tenacitatea de care dă dovadă, autorul citat va continua să aducă în prim plan noi și interesante „roade științifice” atât de necesare pentru a înțelege diferitele fenomene istorice care s-au petrecut în trecutul îndepărtat al Moldovei.

Vasile Diaconu

³ Spre exemplu poate fi amintită recenta lucrarea lui G.D. Hânceanu, **Evoluții etno-demografice și culturale în bazinul Bârladului (sec. VI-XI)**, Iași, 2011.